

VERSLAGEN VAN VEREENIGINGEN.

(*Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.*)

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.

(*Vergadering van 8 October 1916, te Utrecht.*)

Na de voordracht door den Heer J. A. W. van Loon, gepubliceerd in het Decembern timer van dit tijdschrift zegt:

De Voorzitter: Dames en Heeren! Hartelijk dank aan collega Van Loon voor zijn buitengewoon interessante mededeelingen. Ik zeg, buitengewoon, maar dat is een lapsus linguae, want wij zijn juist gewoon, wanneer de naam van collega Van Loon op het programma verschijnt, iets zeer interessants te vernemen. Ook, nu is dat weer het geval geweest. Ik zal niet langer hierover uitweiden, want de tijd dringt, ik zou alleen willen hooren of er ook vragen zijn, die collega Van Loon mogelijk zou willen beantwoorden.

De heer Van Loon: Ik zou willen voorstellen M.d.V., dat achterwege te laten, want het is niet mijn bedoeling geweest, een lezing te houden, waarover debat kan worden gevoerd terwijl ik ook den heer Grevers niet langer wil ophouden dan noodig is.

De heer Dr. Van der Hoeven: M.d.V.! Zou ik misschien, met toestemming van den heer Grevers, met een enkel woord mededeeling mogen doen van een geval, dat U hier in het museum kunt vinden. Het betreft een patiënt, dien ik, een jaar of tien geleden, behandeld heb, een krachtigen man van ongeveer 30 jaar, die verder absoluut niets mankeerde. Patiënt kwam mij in een doosje brengen alle tanden van de onderkaak, op twee na en een aantal sequesters. Wat de oorzaak van deze ontsteking was heb ik nooit kunnen uitmaken. De man was te voren door een medicus behandeld; er waren toen verschrikkelijk veel fistels, zoodat de dokter verklaarde, dat 's mans onderkaak er uit zag als een gieter. Ik had niet anders te doen als de kaak verder te laten genezen en een prothese te maken. U ziet aan het model de krachtige bovenkaak, en de onderkaak sterk geresorbeerd met nog slechts één molaar links en rechts. De modellen, sequesters en uitgevallen tanden berusten hier in het museum. Dit is dus een geval van osteo-myelitis geweest. Of het een genuïne osteo-myelitis geweest is, is echter de vraag. Lues of

actinomyrose was het niet; misschien was het een secundair proces. Ik heb den man jaren daarna toevallig nog eens teruggezien, als politieagent in een plaats in Overijsel. Ik herkende hem niet, maar hij toonde mij even zijn mond en toen herinnerde ik mij alles. De mond was verder absoluut gezond gebleven, de molaren waren blijven staan, van osteo-myelitis is verder nooit meer sprake geweest.

Een ander geval, dat ik U even wilde vertellen, is een geval dat U in het Tijdschrift voor Geneeskunde uitvoerig zoudt hebben kunnen lezen, wanneer niet door overvloed van copy het al $1\frac{1}{2}$ jaar was blijven liggen; maar het zal waarschijnlijk dezer dagen geplaatst worden. Dit is een ernstig geval, dat laetaal verlopen is. Ik heb dat geval willen mededeelen in het Tijdschrift voor Geneeskunde, speciaal om te wijzen op de noodzakelijkheid van samenwerking tusschen tandarts en neus-specialist. Deze patiënt was eerst onder behandeling gekomen van een neusspecialist voor een ulcus, waarvan men de oorzaak niet kon vinden. Van daaruit is bloedvergiftiging opgetreden. Ik heb patient gezien in het laatste stadium zijner ziekte. Toen constateerde ik, dat in de linkerbovenkaak de beide snijtanden en de hoektand dood waren, zonder dat een caviteit bestond. Ik heb deze drie tanden verwijderd en vertoon ze U hier. Het eenige opvallende is, dat de wortel van I_2 bijzonder lang is. Waarschijnlijk is ook hier de I_2 de oorzaak geweest van deze zeer heftige osteo-myelitis. De heer V a n L o o n heeft er ook reeds op gewezen, dat wij altijd attent moeten zijn op die I_2 . Ik veronderstel, dat bij dezen patiënt de pulpa van I_2 om een of andere reden afgestorven is, daarna een abscesje gevormd is en van daaruit de osteo-myelitis zich ontwikkeld heeft. Is mijne veronderstelling juist, (en een meer waarschijnlijke diagnose was niet te maken) dan blijkt daaruit wel hoe ernstig zoo'n proces verlopen kan. (*Applaus*).

De Voorzitter: Ik dank collega V a n d e r H o e v e n zeer voor zijn interessante mededeelingen.

Wij zijn thans gekomen tot het volgend nummer van ons programma; dat is een bijzondere voordracht van een bijzonder lid van ons Genootschap. Collega G r e v e r s is een van de oprichters niet alleen, maar hij is de eenige oprichter, die nog een werkzaam aandeel neemt in het tandheelkundig onderwijs en in de tandheelkundige wetenschap. Hij heeft zich buitengewoon veel moeite gegeven om deze 100ste Vergadering te sieren met een extra voordracht, met de vruchten van zijn studiën en onderzoekingen en hij is zoo welwillend geweest, ons daarmede in kennis te stellen. Wij danken hem bij voorbaat ten zeerste voor zijn inschikkelijkheid en zijn bereidwilligheid voor het Genootschap.

Mag ik thans Uw aandacht verzoeken voor collega G r e v e r s.

(Volgt voordracht van den heer J o h. E. G r e v e r s, waarna pauze wordt gehouden).

Na de pauze is het woord aan den heer

B. R. B a k k e r, die „Een hoofdstuk uit de theorie der prothese-leer”, behandelt. — Deze lezing zal later worden gepubliceerd.

De heer B e r n a r d F r a n k: M.d.V.! Ik zou gaarne hulde willen brengen aan onzen collega B a k k e r, voor de ijverige studie die hij gemaakt, heeft om langs theoretischen weg, zooals hij zegt, langs kinematischen weg, den stand van de tanden voor een kunstgebit te bepalen. Ik wil daarin niet verder treden en ik wensch er geen discussie over te voeren, want ik wensch het onderwerp eerst nader te bestudeeren. Alleen wil ik den heer B a k k e r op wijzen, dat hij mij in den mond legt, alsof ik gezegd zou hebben, dat de natuur niet is na te bootsen. Ik geloof, dat dit een verkeerde opvatting is, want ik ben iemand, die juist zich er op toeleggen wil de natuur na te bootsen, maar ik heb gezegd: het *leven* is niet na te bootsen en nu beschouw ik de geheele kaakbeweging als het actief physiologisch verband tusschen de tandstelling en haar functie. Dat verband kunnen wij niet nabootsen en daaraan houd ik mij; maar, ik wensch niet op het resultaat vooruit te loopen en af te wachten, tot collega B a k k e r zijn studie voltooid heeft om daarna een conclusie te trekken.

De heer L. F r a n k (Amsterdam): Mag ik, als Frank III (maar in anderen zin dan de heer B a k k e r bedoelde), den heer B a k k e r een vraag stellen. Het is mij niet duidelijk geworden, hoe de heer B a k k e r zijn stelling bewezen heeft, dat bij één kaakgewricht maar één tandstelling behoort, ik heb die geschiedenis met dat chineesje niet begrepen, misschien zoudt U die nog even willen herhalen.

De heer B a k k e r: M.d.V.! Den heer F r a n k Sr. wil ik onmiddellijk volkomen gelijk geven in zijn correctie. Ik citeerde hem uit het hoofd; en inderdaad is er een verschil tusschen citaat en oorspronkelijke uitspraak. Collega F r a n k heeft in zijn physiologische periode de stelling uitgesproken, die ik weliswaar niet onderschrijf in dien zin, maar de correctie is als zoodanig volkomen juist.

Collega F r a n k III kan ik, misschien nog duidelijker dan met den chinees, met een eenvoudige mathematische figuur aantonen wat ik bedoel.

(Spr. teekent een figuur op het bord.)

Als deze driehoek zich zoodanig moet bewegen, dat punt A op deze lijn blijft, dan kan hij tegelijkertijd om punt A., terwijl hij verschuift, roteeren en dus is het mogelijk, dat dit punt B zich beweegt in een baan, evenwijdig aan deze, maar het is ook zeer goed mogelijk, dat hij zich in een andere baan beweegt. Ik kan dat vinden door dit stuk

tusschen den passer te nemen, dan is dit de nieuwe basis en de driehoek is te construeeren. Dit is dan het geval van een kaakgewricht, waarbij deze incisaal-helling mogelijk is met *deze* molaarhelling, maar waarbij ook een andere incisaalstand mogelijk is; dan echter met een andere molaarhelling. Verschillende tandstellingen zijn dus mogelijk bij één bepaalde condylusbaan. Heb ik echter eenmaal een bepaalden tandstand aangenomen, dan heb ik behalve een baan voor B., ook in de molarenstreek, omdat het een meervoudig contact is, ook voor C. een baan vastgelegd. Daar blijft de molaar-knobbel in contact met zijn voor-antagonist. Van de vlakke figuur heb ik de beweging van twee punten vastgesteld, dus is de beweging van elk punt bepaald en dus kan punt A zich alleen bewegen langs de door beide determinanten bepaalde baan, dat is dus de condylusbaan, die bij de op die wijze geconstrueerde tandbaan behoort. Ik hoop, dat U hiermede voldaan is.

De Voorzitter: Mij rest thans nog slechts, een woord van recht hartelijken dank te spreken tot collega Bakker, in de eerste plaats in mijn qualiteit van voorzitter en organisator van het programma, voor de zoo verdienstelijke wijze waarop de heer Bakker al weer er in is geslaagd, hetgeen hij te zeggen had te comprimeeren. Hij heeft zijn voordracht, die oorspronkelijk op 1½ of 2 uur was gebaseerd, zoo weten in te kleeden, — en dat zonder te kort te doen aan de helderheid van zijn betoog — dat er nog voldoende tijd is overgebleven om ons geheele programma in rust af te werken, zoo dat ieder het zijne krijgt. Niemand zal dat zoo zeer apprecieeren als ik, die in zekeren zin de verantwoordelijkheid draag voor den goeden loop van zaken. Daarvoor dus in de eerste plaats mijn oprechten dank, en natuurlijk, ook voor de voordracht zelf. Collega Bakker heeft gemeend, zijn voordracht te moeten betitelen: Een hoofdstuk uit de theorie der prothese-leer. Mij dunkt, dat duidt op meer, dat duidt er op dat dit eene hoofdstuk gevolgd zal worden door meerdere hoofdstukken en ik geloof, dat het niet te boud gesproken is, wanneer ik den wensch uit, dat die hoofdstukken tezamen nog eens zullen vormen een standaardwerk over de theorie der protheseleer, dat nog niet bestaat, maar waaraan in onze tandheelkundige kringen toch zulk een groote behoefte is. Moge dat nog eens gebeuren, ter meerdere glorie van onze Utrechtsche universiteit, maar ook in zekeren zin ter meerdere glorie van ons Genootschap, waarvan de heer Bakker een zoo verdienstelijk lid is. (*Applaus*).

Thans volgt de voordracht van den heer I. E. J. de Vries, getiteld: „Bespreking van een geval uit de practijk”.

Publicatie hiervan zal in een volgend nummer van dit Tijdschrift geschieden.